

Energietransitie Gooise Meren

Thema-uur 27 maart 2024 – Achtergrondinformatie

Inleiding

- Het gebruik van fossiele brandstoffen, zoals aardgas en steenkolen, leidt ertoe dat CO₂ wordt uitgestoten. Hierdoor wordt de aarde opgewarmd dat een bijdrage levert aan klimaatverandering. Daarnaast hebben we te maken met geopolitieke afhankelijkheid. Om deze redenen is het noodzakelijk om over te gaan op het gebruik van duurzame energie.
- Om het klimaatprobleem aan te pakken zijn op zowel internationaal als nationaal niveau duurzaamheidsdoelen overeengekomen. Zo heeft de Europese Unie mede namens Nederland in 2016 het Klimaatakkoord van Parijs ondertekend. Doel van het akkoord is om de opwarming van de aarde te beperken tot onder 2 graden Celsius.
- Het Nederlandse klimaatakkoord vormt de Nederlandse invulling van het klimaatakkoord van Parijs. Deze is in 2023 aangescherpt. In 2030 moet Nederland 55% minder broeikasgassen uitstoten vergeleken met 1990. Het streven is gericht op 60% vermindering. In 2050 wil Nederland klimaatneutraal zijn. Dat wil zeggen dat de netto uitstoot nul is.
- Ook gemeente Gooise Meren heeft haar eigen rol in het bereiken van de gestelde doelen. Wij onderschrijven de landelijke klimaatdoelstellingen om in 2050 volledig duurzaam, energieneutraal en circulair te zijn.

- De gemeente werkt al aan verduurzaming om de doelstellingen in de toekomst te kunnen halen. We onderscheiden in Gooise Meren binnen het integrale duurzaamheidsbeleid 4 onderdelen die zich in hun eigen context en tempo verder ontwikkelen. Te weten de klimaatadaptatie, circulaire economie (inclusief de voedseltransitie), biodiversiteit, en de energietransitie. Dit thema-uur gaat over dit laatste onderdeel: de energietransitie.
- Om aan de klimaatdoelstellingen te kunnen voldoen is een energietransitie nodig met een passend maatregelenpakket, ook voor onze gemeente. De uitdagingen zijn complex van aard en dagen de samenleving en onze organisatie uit. Ontwikkelingen op het gebied van de energietransitie gaan bovendien snel. Met beperkte middelen, zowel financieel als qua capaciteit, moeten keuzes worden gemaakt om een zo groot mogelijk effect te bereiken.
- De veranderde energiewereld, extra vrijgekomen rijksmiddelen etc. zorgen dat een verdere uitwerking van beleid naar praktijk nodig is. Tegelijkertijd is het een transitie waar we al een aantal jaar mee bezig zijn en waarin we werkendeweg ervaring hebben opgedaan. Bij een transitie gaat het altijd om een systeemverandering waarbij de route daarheen ook nieuw is, je moet onbetreden paden inslaan. We hebben daarom eerst gekeken naar laaghangend fruit en hebben ondertussen ons beleid vormgegeven. Mede op basis van de opgedane ervaring kunnen we nu tot een programma komen. Het programma bouwt voort op de in de afgelopen jaren ontwikkelde beleidskaders (dus puur een samenvatting van bestaand beleid) en projecten en biedt structuur en overzicht in alles wat we de komende periode willen doen.
- Dit thema-uur vormt een eerste stap in de bestuurlijke afstemming over de concretisering van de doelstellingen voor het programma.

Context Energietransitie

- Maatschappelijke opgave: De energietransitie betreft een maatschappelijke opgave waar niemand zich aan kan onttrekken, zowel op publiekelijk, privaat als individueel niveau. De doelstellingen zijn verstrekkend en vragen dus niet alleen van de landelijke overheid een inspanning, maar ook van gemeenten, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en betrokken partijen. De gemeente wil dan ook nadrukkelijk met deze betrokken partijen samenwerken aan deze opgave. Iedereen moet namelijk als gebruiker van energie daadwerkelijk aan de slag met de eigen woning en panden. Naast het technische aspect heeft de energietransitie grote sociaaleconomische consequenties omdat het elke inwoner en elke onderneming raakt.
- Waar staan we? De afgelopen jaren hebben we al gewerkt aan de transitie naar duurzame energie. Dat doen we vanuit de (landelijk opgelegde) beleidskaders RES 1.0 (21') en TVW (22'). Zo zijn veel inwoners aan de slag gegaan met het isoleren van hun huizen, het plaatsen van zonnepanelen of een warmtepomp. Ook is bijvoorbeeld ook de uitvoering van het Duizend Dakenplan voortgezet, hebben vele pandeigenaren zich laten adviseren over het realiseren van zonnepanelen en werken we aan het OER project.
- Trends en ontwikkelingen: We hebben te maken met verschillende ontwikkelingen die het tempo van de transitie kunnen bepalen zoals technologische ontwikkelingen, overheidsbeleid, marktvoorwaarden en maatschappelijke bewustwording. Enkele belangrijke technologische trends die momenteel opvallen in de energietransitie zijn de digitalisering, elektrificatie van transport, de verschuiving naar een meer gedecentraliseerd energiesysteem, energie-efficiëntie en de ontwikkeling van geavanceerde energieopslagtechnologieën zoals batterijen. Deze trends tonen de brede en complexe aard van de energietransitie en benadrukken de noodzaak van goede samenwerking om duurzame en veerkrachtige energiesystemen te ontwikkelen.

Visie op de energietransitie voor Gooise Meren

- Ten aanzien van de energietransitie onderschrijft onze gemeente de landelijke klimaatdoelstellingen om in 2050 energieneutraal te zijn. Gooise Meren moet en wil de verantwoordelijkheid nemen voor haar wettelijke taken op het gebied van de energietransitie.
- We zijn ook ambitieus: We geloven in een duurzaam en betaalbaar energiesysteem voor al onze inwoners en ondernemers. We nemen daarom het voortouw in deze transitie en willen vanuit onze rol alles doen wat mogelijk is om hen te ondersteunen en te stimuleren zodat we samen de doelen bereiken. Tegelijkertijd zijn we realistisch in wat we als middelgrote gemeente kunnen bijdragen aan het behalen van de landelijke klimaatdoelstellingen en realiseren we ons dat we nog grote stappen moeten zetten om deze doelen te behalen.
- Zo hangt de warmtetransitie sterk af van de eigenschappen van de gebouwde omgeving en zijn windturbines en zonnenvelden niet overal mogelijk. Om de transitie te versnellen zetten we daarom extra in op projecten waar we grote kansen zien voor verduurzaming en zetten we in op koppelkansen in de openbare ruimte.
- Wij streven naar het maatschappelijk effect dat “de gemeente Gooise Meren duurzaam, leefbaar en toekomstgericht is”. De verantwoordelijkheid om energieneutraal te worden voor wat betreft de onderdelen waar wij voor bevoegd zijn, past geheel binnen dit maatschappelijke effect.
- Om deze verantwoordelijkheid concreet te maken en hierop te kunnen acteren, vertalen wij deze naar 4 beleidsdoelstellingen, namelijk:
 1. Energie besparen: We helpen inwoners en ondernemers om hun energieverbruik te verlagen en om energiearmoede te voorkomen. We dragen bij aan meer comfort en minder verspilling.
 2. Energie opwekken: We stimuleren opwek van en toegang tot duurzame energie. We willen een eerlijke verdeling van kosten en baten.
 3. Duurzame warmte: We werken wijk voor wijk aan een duurzame oplossing voor aardgasvrij verwarmen. Per wijk zoeken we naar een betaalbare, haalbare, betrouwbare en waar dat kan collectieve oplossing. Zo werken we aan Gooise Meren aardgasvrij in 2050.
 4. Energiesysteem: We zetten in op een toekomstbestendig, betrouwbaar en duurzaam energiesysteem in Gooise Meren.

Uitvoeringsstrategie

- Om de bijdrage van Gooise Meren aan de landelijke klimaatdoelstellingen te kunnen bepalen hebben we scenario's voor 2030 en 2050 door laten rekenen. Input is het huidige beleid (landelijk, regionaal en lokaal) en projecten van Gooise Meren en landelijke bronnen.
- Dit resulteert in scenario's voor CO₂ besparing die kunnen dienen om politieke richting te geven en keuzes te maken in de te nemen maatregelen per beleidsdoelstelling. Dit is input voor de verdere uitwerking in een programma voor de komende jaren.
- De uitvoering op hoofdlijnen:
 1. Energie besparen: Om dit te bereiken hebben wij de ambitie dat onze inwoners en ondernemers in 2050 (n.o.t.k.)% besparen. In 2030 willen we (n.o.t.k.)% behaald hebben. Dit doen we middels de lokale aanpak woningisolatie, maar ook door een intensivering van de aanpak energiebesparing bij bedrijven en voortzetting van het project ter voorkoming energiearmoede. Hierbij is het uitgangspunt natuurvriendelijk isoleren. Om onze woningeigenaren te helpen werken we samen met energiecoöperatie Wattnu en het Duurzaam Bouwloket
 2. Energie opwekken: Om dit te bereiken hebben wij de ambitie om maximaal in te zetten op de potentieel beschikbare ruimte van 138 GWH. In 2030 willen we daarvan (n.o.t.k.)% behaald hebben. Op dit moment is 13% benut. Voor OER is 53 MWP te benutten en (n.o.t.k.)% van de overdekte parkeerplaatsen (12 MWp). In 2030 willen we daarvan (n.o.t.k.)% van de potentie van de zonnepaneelopstelling bereikt hebben en (n.o.t.k.)% van de overdekte parkeerplaatsen. Op basis van de vastgestelde RES 1.0 werken we aan het mogelijk maken van grote zonnedaken, solar carports en werken we via het OER-programma samen met Rijkswaterstaat aan opwek langs de A1. Daarnaast wordt in regioverband gewerkt aan het opstellen van de RES 2.0.
 3. Duurzame warmte: Om dit te bereiken hebben wij de ambitie om in 2050 30% aan collectieve warmtenetten te hebben en 70 % individuele oplossingen. We onderzoeken de mogelijkheden voor duurzame warmteoplossingen in een aantal verkenningsswijken, zodat onze inwoners weten met welke warmteoplossing zij rekening kunnen houden. Daarnaast werken we aan de pilotwijk Muiderberg.
 4. Energie systeem: Om dit te bereiken hebben wij de ambitie dat iedereen in 2050 toegang heeft tot duurzame energie. Dit vraagt om een fundamenteel andersoortig systeem met een nieuw ontwerp. In 2030 willen we dit doel al bereikt hebben. We kijken met onze energiepartners naar mogelijkheden om netcongestie tegen te gaan.